

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDŲ PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTERIJĄ, JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2016-02-25 Nr. 4D-2015/1-1660, 4D-2015/2-1614
Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriai gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundus dėl Lietuvos Respublikos susisieikimo ministerijos (toliau vadinama ir – Ministerija) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai išnagrinėjus jo skundą dėl judėjimo negalią turinčių asmenų teisių galimo pažeidimo, nesudarant sąlygų naudotis Nemuno prielauka Jurbarko mieste, bei teisės aktų, reglamentuojančių prielaukų pritaikymą neįgaliems asmenims (toliau vadinama – Skundas-1), dėl Jurbarko rajono savivaldybės administracijos (toliau vadinama – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant negalią turinčių asmenų neįkudomo ir saugaus naudojimosi (judėjimo) „Jurbarko mieste esančiomis Nemuno prielaukomis“ klausimą (toliau vadinama – Skundas-2), taip pat ir patikslintą skundą dėl galimai neteisingos informacijos teikimo (toliau vadinama – Patikslintas skundas); toliau visi kartu vadinami – Skundas).

Pareiškėjas iš esmės to paties turinio skundus pateikė Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus teisių komitetui (Seimo kontrolierių įstaigai persiūsti 2016-01-26, 2016-02-03 raštais), Lietuvos Respublikos Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetui (Seimo kontrolierių įstaigai persiūstas 2016-01-27 raštu), Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai.

2. Pareiškėjas *Skunde-1* nurodo, kad:

2.1. „Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimuose dėl [...] vidaus vandenių uostų ir prielaukų steigimo ir registravimo nuostatų patvirtinimo ir Lietuvos saugios laivybos administracijos įsakymuose ar nuostatose dėl nekomercinių mažųjų, pramoginių ir sportinių laivų prielaukų steigimo ir registravimo taisyklių [...] nėra nuostatos dėl vietos prielaukos pritaikymo neįgaliems asmenims pagal Europos Sąjungos rekomendacijas dėl gamtinių rekreacinių teritorijų pritaikymo neįgaliems asmenims“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Ministerijos [...] atsakymas pagrįstas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-10-03 nutarimu Nr. 1057 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus vandenių uostų ir prielaukų steigimo ir registravimo nuostatų patvirtinimo“, kurio 1 skyriaus 3 ir 4 punktuose nustatyta, kad „už saugią uosto ar prielaukos veiklą, saugią laivybą ir aplinkos apsaugą atsako uosto ar prielaukos valdytojas“, tačiau neužsimenama dėl fizinių negalią turinčių asmenų prieinamumo ir naudojimosi prielauka, [...] prielaukos savininkas – Savivaldybė privalo užtikrinti tinkamą prielaukos (taip pat ir jos akvatorijos) eksploatavimą ir atlikti su tuo susijusius darbus, esant poreikiui vykdyti prielaukos remonto darbus, o pagal Lietuvos Respublikos vidaus vandenių transporto kodekso (toliau – Kodeksas) 13 straipsnio nuostatas – užtikrinti prielaukų pastatų, statinių ir įrenginių atitiktį nustatytiems techniniams ir aplinkos apsaugos reikalavimams, užtikrinti keleivių saugumą“;

2.3. „Ministerijos rašte [...] nurodoma, kad poreikio pritaikyti Nemuno prielauką judėjimo negalią turinčių asmenų naudojimuisi klausimas priskirtinas Savivaldybės administracijai, tačiau

Ministerija rašte nenurodo įstatymo, kuriuo remiantis įpareigotą atsakingą instituciją užtikrinti judėjimo negalią turinčių asmenų naudojimąsi Nemuno prieplauka.“

3. Pareiškėjas *Skunde-2* nurodo, kad:

3.1. „Nesutinku su Savivaldybės 2015-11-05 rašto Nr. R4-13-2252 [toliau vadinama – Raštas] pagrįstumu [...], kelio į prieplauką nuolydis nepriimtinas, neatitinka nustatytų reikalavimų, pernelyg status nuvažiavimas be apsauginių atramų šonuose, [...]“;

3.2. „Automobilių kelias į Nemuno prieplauką užstatytas didžiuliais akmenimis – pažeidžiant Kelių eismo taisykles [...], atsižvelgiant į tai, kad Nemunas nuo Kauno iki Klaipėdos įtrauktas ir įteisintas į ES vandens kelių tinklą kaip kelias E-41“;

3.3. „[...] negalią turintiems asmenims sudarytos kliūtys savarankiškai naudotis (judėti) Jurbarko mieste esančiomis prieplaukomis dėl jų nepritaikymo neįgaliųjų poreikiams“;

3.4. „Nemuno prieplauka, pastatyta 2003 metais, neatitinka [...] STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ reikalavimų.“

4. *Patikslintame skunde* nurodoma:

4.1. „Savivaldybė neužtikrina įstatymo teisę gauti teisingą informaciją iš valstybės ir savivaldybių įstaigų, nesivadovauja [...] Pėsčiųjų ir dviračių takų projektavimo rekomendacija, [...]“;

4.2. „Nemuno prieplaukoje nėra automobilių stovėjimo aikštelėje skirtos vietos stovėjimo ir kelio ženklo dėl neįgaliųjų autotransporto.“

5. Pareiškėjas Seimo kontrolierių prašo: „tinkamai ir objektyviai įvertinti esamas aplinkybes ir priimti tinkamą sprendimą bei svarstyti asmenų su negalia teisių užtikrinimo galimybę, spręsti naudojimosi Nemuno prieplauka prieinamumo klausimus.“

6. Iš Skundo tyrimui pateiktos informacijos nustatyta:

6.1. Savivaldybė Pareiškėjui 2015-11-05 raštu atsakė:

„Nemuno prieplauka pastatyta 2003 metais ir yra skirta švartuoti laivams, kurių vandens talpa didesnė negu 60 t. Prieplaukos techniniame projekte nėra numatytos galimybės švartuoti nei mažiesiems laivams, nei valtims. Prie prieplaukos įrengta automobilių stovėjimo aikštelė, iš kurios nutiestas pėsčiųjų takas iki krantinės. [...]. Siekiant išvengti skaudžios nelaimės, priėjimo takas prie prieplaukos krantinės apsaugotas dviem stambiais rieduliais.“

Mituvos stacionari prieplauka [...] yra pastatyta 2007 metais. Ji skirta kateriams arba mažiesiems laivams ir didesniems pramoginiams laivams, kurių vandens talpa iki 60 t. [...]. Su VĮ Vidaus vandens kelių direkcija yra derinamos sąlygos dėl prieplaukos ir jos akvatorijos pertvarkymo, siekiant pagerinti mažųjų laivų naudojimo sąlygas. Šio pertvarkymo metu bus galima numatyti ir įrengti valčių prieplauką, pritaikytą žmonėms su judėjimo negalia.“

6.2. Ministerija 2015-11-17 raštu Pareiškėjui pateikė atsakymą (į Vyriausybės persiūtą skundą ir Pareiškėjo prašymus pritaikyti prieplaukas Jurbarko mieste neįgaliųjų poreikiams).

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

7. Seimo kontrolieriai, siekdami išsiaiškinti Pareiškėjo nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Ministeriją, Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją, Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją prie Aplinkos ministerijos (toliau vadinama – Inspekcija), Lietuvos Respublikos Lygių galimybių kontrolierių, Savivaldybę, prašydami pateikti paaiškinimus dėl Skundo teiginių bei atsakyti į Seimo kontrolierių klausimus.

*Skundo tyrimui reikšmingos aplinkybės***8. Ministerija Seimo kontrolierius informavo:**

8.1. „Lietuvos saugios laivybos administracija (toliau vadinama – Administracija) pagal kompetenciją vykdo vidaus vandenų uostų ir prielaukų registravimą pagal reikalavimus, nustatytus Lietuvos Respublikos vidaus vandenų uostų ir prielaukų steigimo ir registravimo nuostatuose (toliau vadinama – Nuostatai), patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-10-03 nutarimu Nr. 1057 [...].

Vadovaujantis Nuostatų 16.3 papunkčio reikalavimu, steigėjas, registruodamas prielauką, pateikia Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nustatyta tvarka dokumentus, patvirtinančius prielaukos statybos užbaigimą pagal statybos techninio reglamento „Statybos užbaigimas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010-09-28 įsakymu Nr. D1-828 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.11.01:2010 „Statybos užbaigimas“ patvirtinimo“, reikalavimus, kurie patvirtina statinio atitiktį projekto sprendiniams.“

8.2. „Nemuno upėje esančios keleivinės Jurbarko prielaukos savininkė – Savivaldybė 2011-06-29 prielauką įregistravo Administracijoje ir gavo vidaus vandenų prielaukos registravimo pažymėjimą [...].“

8.3. „Siekdama pritaikyti prielauką judėjimo negalią turinčių asmenų naudojimuisi, savivaldybė galėtų inicijuoti ir įgyvendinti prielaukos rekonstrukcijos projektą, kurio sprendinių atitiktį nustatytiems reikalavimams Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka pagal kompetenciją įvertintų Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Departamentas).“

8.4. „Nuostatų 4 punkte nustatyta, kad už saugią uosto ar prielaukos veiklą, saugią laivybą ir aplinkos apsaugą atsako uosto ar prielaukos valdytojas. [...] prielaukos savininkė Savivaldybė privalo užtikrinti tinkamą prielaukos (taip pat ir jos akvatorijos) eksploatavimą ir atlikti su tuo susijusius darbus, prireikus vykdyti prielaukos remonto darbus, o pagal Vidaus vandenų transporto kodekso (toliau vadinama – Kodeksas) 13 straipsnio nuostatas – užtikrinti prielaukų pastatų, statinių ir įrenginių atitiktį nustatytiems reikalavimams, užtikrinti keleivių saugumą.“

8.5. „[...] Administracija atlieka laivybos vidaus vandenų uostuose ir prielaukose valstybinę kontrolę.“

8.6. „[...] Lietuvos Respublikos teisinis reguliavimas yra pakankamas, kad būtų užtikrintas tinkamas, saugus neįgaliųjų asmenų naudojimas vidaus vandenų prielaukomis, o teisės aktų, priskirtų Susisiekimo ministerijos reguliavimo sričiai (Kodekso, Nuostatų), keisti poreikio nėra.“

8.7. „Pareiškėjo 2015-10-20 ir 2015-11-03 skundai nagrinėti vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymu, Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklėmis [...], Kodekso ir Nuostatų nuostatomis.“

9. Aplinkos ministerija Seimo kontrolierius informavo:

9.1. „Aplinkos ministerijos kompetencijos sričiai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies nuostata, priskirtas aplinkos pritaikymo neįgaliųjų specialiesiems poreikiams statybos normatyvinių techninių dokumentų parengimas ir jų įgyvendinimo priežiūra.

Įgyvendinant įstatymines nuostatas, aplinkos ministro 2001-06-14 įsakymu Nr. 317 patvirtintas statybos techninis reglamentas STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ (toliau vadinama – Reglamentas), reikalavimai statinių pritaikymui neįgaliesiems nustatyti ir kituose normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose. Reglamento I punkte nustatyta, kad šis statybos techninis reglamentas nustato reikalavimus rengiant naujai statomų statinių, nurodytų reglamento I priede, projektus; rekonstruojant ar kapitališkai remontuojant šiuos statinius, reglamento nuostatos taikomos rekonstravimo ar kapitalinio remonto metu pertvarkomoms statinio dalims. Reglamento I priede pateikiamame žmonėms su negalia

svarbių statinių sąrašė įrašyti transporto paskirties statiniai (pagal STR 1.01.09:2003 „Statinių klasifikavimas pagal jų naudojimo paskirtį“ 8.6 papunkčio nuostatą, „transporto paskirties pastatai – skirti transporto reikmėms – susiję su transportavimu ([...] upių laivyno [...] stočių pastatai [...])“), pėsčiųjų takų, teritorijų ir jų elementų pritaikymo privalomumas nustatytas reglamento 31 ir kituose punktuose.“

9.2. „[...] vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus vandens transporto kodekso 13 straipsnio 2 dalies nuostata, prieplauka – stacionari arba plaukiojanti (debarkaderis) laivų priplaukimo, stovėjimo, pakrovimo, iškrovimo, išplaukimo vieta, neturinti visų uostui būdingų požymių, išvardytų šio straipsnio 1 dalyje.

[...] teisinis reglamentavimas dėl tinkamo ir saugaus neįgaliųjų asmenų (ypatingai judėjimo negalią turinčių asmenų) naudojimosi vidaus vandens prieplaukų statiniais yra pakankamas. Atkreipiame dėmesį, kad kilnojamųjų daiktų, kitų objektų reglamentavimas dėl pritaikymo žmonių su negalia reikmėms privalomumo nepriskirtinas Aplinkos ministerijos kompetencijai.“

9.3. „[...] Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad už objektų pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams atsako savivaldybių institucijos ir šio straipsnio 1 dalyje nurodytų objektų savininkai bei naudotojai. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 14 punkte nustatyta, kad sąlygų savivaldybės teritorijoje gyvenančių neįgaliųjų socialiniam integravimui į bendruomenę sudarymas yra savarankiškoji (Konstitucijos ir įstatymų nustatyta (priskirta) savivaldybių funkcija. Manome, kad objektų savininkus bei naudotojus rūpintis jų pritaikymu neįgaliųjų specialiesiems poreikiams įpareigoja Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas. Vietos savivaldos įstatymo ir Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo reikalavimai įpareigoja savivaldybes sudaryti sąlygas neįgaliųjų socialiniam integravimui į bendruomenę ir rūpintis objektų pritaikymu neįgaliųjų specialiesiems poreikiams.“

10. *Inspekcija* Seimo kontrolierių informavo:

10.1. „[...] Nemuno prieplauka (unikalus Nr. [...]) [...], yra pastatyta 2003 m. ir yra skirta švartuoti laivams, kurių vandens talpa didesnė kaip 60 t. Leidimas statyti išduotas 2001-05-16, statinys 2003-09-30 pripažintas tinkamu naudoti.“

10.2. „Mituvo stacionarios prieplaukos (unikalus Nr. [...]), [...], statytojas buvo Valstybinis turizmo departamentas prie Ūkio ministerijos, ji statyta 2005–2007 m. Leidimas statyti išduotas 2005-07-18. Statinys 2007-09-17 pripažintas tinkamu naudoti.“

10.3. „Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad skundai ir pranešimai dėl viešojo administravimo subjekto išduoto statybą leidžiančio dokumento išdavimo teisėtumo nenagrinėjami, jeigu nuo statybos pradžios praėjo daugiau kaip vieni metai ir statybą leidžiantis dokumentas išduotas seniau kaip prieš 3 metus, šio įstatymo 6 dalyje teigiama, kad skundai ar pranešimai dėl statybos užbaigimo aktų ar pažymų apie statinio nugriovimą išdavimo teisėtumo, deklaracijų apie statybos užbaigimą surašymo ar patvirtinimo teisėtumo, taip pat dėl kitų, negu nurodyti šio straipsnio 4 ir 5 dalyse, su statybos procesu susijusių administracinių sprendimų nenagrinėjami, jei nuo akto, deklaracijos surašymo ar patvirtinimo ar administracinio sprendimo priėmimo praėjo daugiau kaip vieni metai.“

10.4. „[...] Nemuno prieplauka nėra pritaikyta mažiesiems laivams ir valtims, ji yra skirta švartuoti laivams, kurių vandens talpa didesnė kaip 60 t, jokių valčių švartavimas čia nenumatytas. Nemuno prieplauka galima naudotis tik navigacijos sezono metu. Pasibaigus šiam sezonui atskiros prieplaukos dalys yra demontuojamos (nuimami apsauginiai atitvarai ir pan.), todėl ne sezono metu prieplaukoje būti yra nesaugu. Taip pat pažymėtina, kad Nemuno upe ties Jurbarku nėra reguliarių laivų maršrutų. Patekti į Nemuno prieplauką yra galimybė, tarp akmenų paliktas 1,30 m tarpas (minimalus pėsčiųjų tako plotis 1,20 m), žmonėms su negalia skirta transporto stovėjimo vieta šiuo metu pažymėta.“

10.5. „Mituvo stacionarią prieplauką Valstybinis turizmo departamentas prie Ūkio ministerijos 2008 m. perdavė Savivaldybei. Savivaldybė informavo, kad šios prieplaukos naudojimui buvo sudaryta nuomos sutartis su privačiu asmeniu, kuri šiuo metu nutraukta. Dėl šios

prieplaukos su valstybės įmone Vidaus vandens kelių direkcija derinamos sąlygos dėl prieplaukos ir jos akvatorijos pertvarkymo, siekiant pagerinti mažųjų laivų naudojimo sąlygas.“

10.6. „Inspekcija jau buvo gavusi Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus teisių komiteto persiūtą nagrinėti X 2015-10-06 elektroninį paklausimą dėl patekimo ir naudojimosi prieplaukomis, esančiomis Jurbarko. Kadangi statinių naudojimą atlieka savivaldybės, taip pat Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnio „Aplinkos prieinamumas“ 3 dalyje nurodyta, kad už aplinkos pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams atsako savivaldybių institucijos ir viešosios paskirties objektų savininkai bei naudotojai, šis paklausimas buvo perduotas nagrinėti pagal kompetenciją Savivaldybei (2015-10-26 raštas Nr. (20.2)-2D-16223).“

10.7. „[...] Reglamentas nustato reikalavimus rengiant naujai statomų žmonių su negalia svarbių statinių projektus. Rekonstruojant ar kapitališkai remontuojant šiuos statinius, reglamento nuostatos taikomos tik rekonstravimo ar kapitalinio remonto metu pertvarkomoms statinio dalims. Šio reglamento I priede išdėstytas statinių, svarbių žmonių su negalia, sąrašas. Jame nurodyti pastatai ir „3. Susisiekimo komunikacijos: keliai, keliai (gatvės)“. Prieplaukų šiame sąrašo nėra.

Inspekcijos nuomone, patekti į Nemuno prieplauką neįgaliesiems yra galimybė, bet pritaikyti neįgaliųjų reikmėms galima būtų tik Mituvos stacionarią prieplauką, pagerinant privažiavimo į prieplauką ir sudarant patekimo į mažuosius laivus (įskaitant ir gumines valtis) sąlygas.“

11. *Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba* Seimo kontrolierius informavo, kad Pareiškėjas 2015-12-16, 2016 m. sausio 16, 22, 25, 26 ir 27 dienomis papildė šiai institucijai pateiktą savo skundą, todėl skundo tyrimas nėra baigtas, sprendimas nepriimtas.

12. *Savivaldybė* Seimo kontrolierius informavo, pateikė dokumentus bei paaiškinimus:

12.1. „2015-10-19 Savivaldybė gavo Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komiteto (toliau vadinama – Komitetas) 2015-10-16 [rašta] Nr. S-2015-6201 „Dėl X prašymo“. Savivaldybė išnagrinėjo minėtą raštą bei 2015-11-11 raštu Nr. R4-13-2252 „Dėl X prašymo“ pateikė atsakymą, kuriame pateikė paaiškinimus dėl Nemuno ir Mituvos prieplaukų paskirties, nurodė priežastis, dėl kurių priėjimo takas prie Nemuno prieplaukos krantinės apsaugotas dviem stambiais rieduliais, paaiškino, kokie veiksmai, susiję su minėtomis prieplaukomis, bus atliekami ateityje.

[...] klausimai dėl kelio nuolydžio bei apsauginių šoninių atramų minėtuose Savivaldybei pateiktuose raštuose nebuvo keliami, todėl dėl jų nebuvo pasisakyta. Į šiuos klausimus Savivaldybė pateikė atsakymą 2015-12-29 raštu R4-31-2560 „Dėl informacijos pateikimo“ ir nurodė, kad Nemuno prieplauka buvo projektuojama ir įrengiama seniai, t. y. 2003 metais, todėl Savivaldybė neturi duomenų apie minėtą tako nuolydį prie prieplaukos, reikalinga atlikti matavimus šiam nuolydžiui nustatyti.“

12.2. „[...] rašto 2.2 punkte minimas kelias tęsiasi iki automobilių stovėjimo aikštelės, o iš jos į prieplauką veda pėsčiųjų takas. Taigi ši atkarpa nėra skirta automobilių eismui. [...] pėsčiųjų takas yra platus, o tarpas tarp minėtų dviejų riedulių, esančių ant šio tako yra 1300 mm. [...] Reglamento 33 punkte nustatyta, kad pėsčiųjų tako plotis turi būti ne mažesnis kaip 1200 mm. [...] pėsčiųjų tako tarpas tarp minėtų dviejų riedulių, esančių ant šio tako yra 1300 mm nurodyta, jo plotis prie Nemuno prieplaukos atitinka Reglamento reikalavimus.“

12.3. „[...] Savivaldybės teritorijoje prie Nemuno upės yra šios prieplaukos: Nemuno prieplauka [...], pastatyta 2003 m., Mituvos stacionari prieplauka [...] (įrengta 2007 m.), mobili prieplauka, esanti Pilies I k., Jurbarko r. (įrengta 2007 m.), mobili prieplauka, esanti Veliunos mstl., Jurbarko r. (įrengta 2007 m.), mobili prieplauka, esanti Belvederio k., Jurbarko r. (įrengta 2007 m.).“

12.4. „[...] Nemuno prieplauka, pastatyta prieš dvylika metų ir yra skirta švartuoti laivams, kurių vandens talpa didesnė negu 60 t. Prieplaukos techniniame projekte nėra numatytos galimybės švartuoti nei mažiesiems laivams, nei valtims. [...] Nemuno prieplauka apskritai nėra mažų laivų

(tame tarpe ir pripučiamų valčių) prieplauka, bet skirta dideliems laivams. Taip pat manome, kad reikia dar kartą pažymėti ir atsižvelgti į tai, jog Nemuno prieplaukoje sustoja laivai retai ir tik pagal asmeninius maršrutus.“

12.5. „[...] Mituvos prieplauka, pastatyta 2007 m. ir skirta kateriams arba mažiesiems laivams ir didesniems pramoginiams laivams, kurių talpa iki 60 t. (statytojas ir projekto užsakovas – Valstybinis turizmo departamentas prie Ūkio ministerijos). [...] projektą „Nemuno turistinės trasos pilotinis infrastruktūros išvystymas“ įgyvendino Valstybinis turizmo departamentas prie Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008-02-06 nutarimu Nr. 109 „Dėl turto perdavimo savivaldybių nuosavybėn“, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo 6 straipsnio 2 punktu, 17 straipsnio 1 dalies 4 ir 5 punktais, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 11 punktu, taip pat atsižvelgdama į Savivaldybės tarybos 2007-09-27 sprendimą Nr. T2-279 „Dėl sutikimo perimti valstybės turtą“, perdavė Savivaldybės nuosavybėn valstybei nuosavybės teise priklausantį turtą (tame tarpe, ir Mituvos prieplauką).

[...] Mituvos prieplaukos vieta buvo derinta prie Savivaldybės anksčiau įrengto pravažiavimo palei Nemuno upę Jurbarko mieste. Prie Mituvos prieplaukos buvo numatyta tik automobilių privažiavimo laiveliams nuleisti vieta, jokių automobilių stovėjimo aikštelių prie šios prieplaukos nėra. Šios prieplaukos eksploatavimui buvo sudaryta nuomos sutartis su privačiu asmeniu, kuri nuomininko iniciatyva 2015-09-19 buvo nutraukta.

Šiuo metu ši prieplauka visiškai neeksploatuojama, dėl šios prieplaukos su valstybės įmone „Vidaus vandens kelių direkcija“ yra derinamos sąlygos dėl prieplaukos ir jos ekvatorijos pertvarkymo, siekiant pagerinti mažųjų laivų naudojimo sąlygas. Šio pertvarkymo metu bus atsižvelgiama ir į teisės aktus, reglamentuojančius objektų pritaikymą neįgaliųjų ir riboto judrumo asmenų poreikiams.“

12.6. „Savivaldybė informaciją teikia laikydamosi veiklos viešumo, skaidrumo, teisingumo, aiškumo, operatyvumo, tolygaus aptarnavimo, reguliarumo ir nešališkumo principų. Informacijos teikimo būdai atitinka galiojančių teisės aktų reikalavimus.

[...] Savivaldybė yra gavusi raštus iš Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komiteto, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos, Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus teisių komiteto, Vyriausiosios administracinės ginčų komisijos, Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos, kuriuose pateikiamas vienodo turinio Pareiškėjo skundas, tačiau Savivaldybė stengiasi laiku bei išsamiai atsakyti į Pareiškėjo paklausimus.“

12.7. „[...] Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus 2012-10-10 įsakymu Nr. V-294 „Dėl pėsčiųjų ir dviračių takų projektavimo rekomendacijų R PDTP 12 patvirtinimo“ buvo priimtos pėsčiųjų ir dviračių takų rekomendacijos. [...] Savivaldybėje projektai susiję su panemunės dviračių trasa buvo rengiami 2007 m., kai dar nebuvo minėtos rekomendacijos.“

12.8. „[...] Savivaldybė ėmėsi priemonių ir šiuo metu minėtoje aikštelėje jau yra pažymėjusi žmonėms su negalia skirtą transporto priemonių stovėjimo vietą. [...] 2015-12-16 vyko Jurbarko rajono kelių eismo saugumo komisijos posėdis. Posėdžio metu buvo svarstomas klausimas dėl stovėjimo vietos neįgaliesiems automobilių stovėjimo aikštelėje, esančioje prie Nemuno prieplaukos, įrengimo bei paženklinimo. Komisija nusprendė minėtoje aikštelėje pažymėti stovėjimo vietas neįgaliesiems ir įrengti kelio ženklą Nr. 846 „Neįgalieji“.“

12.9. „Nemuno prieplauka buvo projektuojama ir įrengiama seniai, t. y. 2003 metais. Pažymime, kad, Savivaldybės administracijos žiniomis, Nemuno prieplaukos techniniame projekte nebuvo numatytas krantinės įrengimas negalią turintiems asmenims, priežasčių administracija negali paaiškinti. Taip pat norime pažymėti, kad senesniųjų statinių rekonstravimas yra ilgalaikis procesas. 2016–2026 m. Jurbarko rajono savivaldybės plėtros plane yra numatyta priemonė „Plėtoti ir atnaujinti sportinio, pramogų, vandens ir kitų rūšių turizmo objektus“ (Priedas Nr. 6).

Įgyvendinant šią priemonę bus atsižvelgta į aplinkos pritaikymą neįgaliesiems asmenims.“

12.10. „[...] Savivaldybė yra susipažinusi su teisės aktais, reglamentuojančiais neįgaliųjų asmenų socialinę integraciją. [...] Savivaldybė vykdo priemones neįgaliųjų socialinės integracijos srityje atsižvelgdama į neįgaliųjų poreikius ir finansines galimybes, įrengiant naujus objektus, laikomasi valstybinės komisijos reikalavimų, viešosios paskirties pastatų savininkai taip pat raginami atsižvelgti į neįgaliųjų poreikius.

Planuojant ir vykdant neįgaliųjų socialinę integraciją į visuomenę Savivaldybės tarybos [...] sprendimu Nr. T2-11 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės neįgaliųjų socialinės integracijos 2014–2016 metų programos patvirtinimo“ patvirtinta neįgaliųjų socialinės integracijos programa, kurios tikslas užtikrinti neįgaliųjų asmenų lygias teises ir galimybes visuomenėje, numatyti socialinės integracijos priemones ir lėšas numatytoms priemonėms įgyvendinti.

Jurbarko rajone įgyvendinant neįgaliųjų socialinės integracijos tikslus teikiamos socialinės paslaugos neįgaliesiems asmenims ir jų šeimoms, siekiant užtikrinti lygias galimybes neįgaliesiems asmenims dalyvauti visose gyvenimo srityse. Pažymėtina, kad Savivaldybės administracija nuolat atsižvelgia į neįgaliųjų asmenų poreikius bei bendradarbiauja su Jurbarko rajono neįgaliųjų organizacijomis, bendruomenėmis, institucijomis. Jurbarko rajone neįgaliųjų nevyriausybinių organizacijų vykdo socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektus. Teikiamos pagalbos į namus, dienos socialinės globos, transporto, aprūpinimo techninėmis pagalbos priemonėmis, būsto pritaikymo neįgaliųjų poreikiams ir kitos specialiosios ir bendrosios paslaugos pagal poreikį.“

12.11. „[...] Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „Projektuojant, statant, rekonstruojant ar kapitališkai remontuojant pastatus (išskyrus atnaujinamus (modernizuojamus) daugiabučius namus) ir inžinerinius statinius, būtina juos pritaikyti specialiesiems neįgaliųjų poreikiams, vadovaujantis Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymu [...]“. [...] Savivaldybės administracija, vykdydama minėtų prieklaukų rekonstravimo, kapitalinio remonto darbus, atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus, sieks užtikrinti šių objektų pritaikymą neįgaliųjų poreikiams.“

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

13. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai

13.1. *Vidaus vandenių transporto kodekse* (Kodeksas) reglamentuojama:

13.1.1. *1 straipsnis* – „[...] 3. Kodekso nuostatos suderintos su [...] Europos Sąjungos teisės aktais“;

13.1.2. *4 straipsnis* – „1. Vidaus vandenių transporto valstybinį valdymą pagal savo kompetenciją Lietuvos Respublikoje vykdo Vyriausybė, Susisiekimo ministerija ir Lietuvos saugios laivybos administracija. 2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė formuoja vidaus vandenių transporto politiką, koordinuoja jos įgyvendinimą. 3. Susisiekimo ministerija įgyvendina vidaus vandenių transporto politiką, pagal savo kompetenciją leidžia teisės aktus, reglamentuojančius vidaus vandenių transporto veiklą, ir atlieka kitas šiame kodekse ir kituose teisės aktuose nustatytas funkcijas. 4. Lietuvos saugios laivybos administracija nustato saugią laivybą reglamentuojančius techninius ir organizacinius reikalavimus, atlieka vidaus vandenių transporto veiklą reglamentuojančių teisės aktų vykdymo kontrolę ir vykdo kitas funkcijas, nustatytas šiame kodekse ir kituose teisės aktuose; [...]“;

13.1.3. *13 straipsnis* – „[...] 2. Prieklauka – stacionari arba plaukiojanti (debarkaderis) laivų prieklaukimo, stovėjimo, pakrovimo, iškrovimo, išplaukimo vieta, neturinti visų uostui būdingų požymių, išvardytų šio straipsnio 1 dalyje. 3. Krantinė – nustatyto ilgio, pločio ir leistinų apkrovų hidrotechninis įrenginys, skirtas laivams švartuoti ir krauti, keleiviams įlaipinti arba išlaipinti. 4. Uostai ir prieklaukos pagal atitinkamų darbų pobūdį yra keleiviniai, kroviniai, mišrieji, žvejybiniai bei pramoginių laivų. Uostų ir prieklaukų pastatai, statiniai ir įrenginiai turi atitikti nustatytus techninius ir aplinkos apsaugos reikalavimus, užtikrinti keleivių, krovinių, bagažo ir

pašto saugumą, greitą ir patogų krovinių pakrovimą bei iškrovimą. [...]. 7. Lietuvos saugios laivybos administracija atlieka laivybos vidaus vandenu uostuose ir prieplaukose valstybinę kontrolę. [...]. 10. Visų nuosavybės formų vidaus vandenu uostų ir prieplaukų savininkai privalo užtikrinti visų vežėjų vienodas teises įplaukti į uostus ir prieplaukas, naudotis uostų ir prieplaukų krantinėmis ir kitais įrenginiais kroviniams pakrauti ir iškrauti, įlaipinti ir išlaipinti keleivius, naudotis juose visomis logistinėmis vidaus vandenu transporto paslaugomis, mokant su tuo susijusius mokesčius ir rinkliavas. [...].“

13.2. *Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme* reglamentuojama:

13.2.1. *6 straipsnis* – „Visos valstybės bei savivaldybių institucijos ir įstaigos teikia neįgaliesiems, jų šeimos nariams arba jų atstovams pagal įstatymą, specialistams, dirbantiems neįgaliųjų socialinės integracijos srityje, informaciją apie įgyvendinamas ir numatomas įgyvendinti neįgaliųjų socialinės integracijos programas, teikiamas paslaugas ir materialinę paramą. Visa informacija neįgaliesiems turi būti teikiama jiems prieinama forma“;

13.2.2. *11 straipsnis* – „1. Reikalavimai dėl neįgaliesiems fiziškai tinkamos aplinkos visose gyvenimo srityse įgyvendinami atliekant teritorijų planavimą ir statinių projektavimą bei viešosios paskirties pastatų, būsto ir jo aplinkos, viešojo transporto objektų, skirtų keleiviams aptarnauti, ir jų infrastruktūros, informacinės aplinkos pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams. [...] 3. Už objektų pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams atsako savivaldybių institucijos ir šio straipsnio 1 dalyje nurodytų objektų savininkai bei naudotojai.“

13.3. *Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje* nustatyta, kad vienos iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų yra: „[...] 14) sąlygų savivaldybės teritorijoje gyvenančių neįgaliųjų socialiniam integravimui į bendruomenę sudarymas; [...]“

13.4. *Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme* nustatyta:

13.4.1. *3 straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujami šiais principais: 1) *įstatymo viršenybės*. [...]; 2) *objektyvumo*. [...]; 3) *proporcingumo*. [...]; 4) *nepiknaudžiavimo valdžia*. [...]; 6) *efektyvumo*. [...]“;

13.4.2. *14 straipsnis* – „1. Asmenų prašymus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles. [...] 3. Asmenų skundai ir pranešimai dėl viešojo administravimo subjekto veiksmų, neveikimo ar administracinių sprendimų nagrinėjami šio įstatymo trečiajame skirsnyje nustatyta tvarka. [...]“

13.5. *Peticijų įstatyme* reglamentuojama:

13.5.1. *2 straipsnis* – „1. **Peticijos teisė** – Konstitucijoje laiduojama teisė kreiptis šio įstatymo nustatyta tvarka į Seimą, Vyriausybę ar savivaldybės institucijas – savivaldybės tarybą bei savivaldybės administracijos direktorių (toliau – savivaldybės institucijos). 2. **Pareiškėjas** – ne jaunesnis kaip 16 metų Lietuvos Respublikos pilietis ar užsienietis, nuolat gyvenantis Lietuvos Respublikoje, arba jų grupė, šio įstatymo nustatyta tvarka parašę ir pateikę kreipimąsi (peticiją). 3. **Pareiškėjo atstovas** – pirmasis kreipimąsi pasirašęs ar kitas kreipimesi nurodytas asmuo, kuriam turi būti pranešta apie peticijos nagrinėjimą, priimtus sprendimus ir kuris turi teisę dalyvauti ją nagrinėjant. 4. **Peticija** – rašytinis arba elektroninis pareiškėjo kreipimasis į Seimą, Vyriausybę ar savivaldybės institucijas su reikalavimais ar siūlymais spręsti šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nurodytus klausimus, kai tam reikia priimti naują teisės aktą, pakeisti, papildyti ar pripažinti netekusiu galios galiojantį teisės aktą ir kai peticijų komisijos tokį kreipimąsi pripažįsta peticija.“

13.5.2. *3 straipsnis* – „1. Kreipimesi gali būti reikalaujama ar siūloma spręsti tokius klausimus: 1) žmogaus teisių ir laisvių apsaugos ar įgyvendinimo; 2) valstybės ir savivaldybės institucijų reformavimo; 3) kitus svarbius visuomenei, savivaldybėms ar valstybei klausimus. 2. Kreipimesi negali būti keliami tokie reikalavimai ir siūlymai, kurių išsprendimas varžytų kitų žmonių teises ir laisves, grėstų Lietuvos valstybės nepriklausomybei, teritorijos vientisumui, konstitucinei santvarkai“;

13.5.3. *6 straipsnis* – „1. Peticijų komisijos sudaromos ir veikia vadovaudamosi šiuo įstatymu, savo nuostatais ir kitais teisės aktais. Peticijų komisijos yra atsakingos ir atskaitingos jas sudariusioms valstybės ir savivaldybės institucijoms. 2. Vykdydamos šio įstatymo nustatytas

funkcijas, peticijų komisijos turi teisę pasitelkti specialistų (ekspertų), kreiptis į valstybės institucijas, mokslo bei studijų institucijas, švietimo įstaigas su prašymu pateikti išvadas ir kitokią reikiamą medžiagą, pakviesti į savo posėdžius valstybės institucijų, išskyrus teismų, atstovus iš anksto su jais suderintu laiku ir išklausti jų informaciją. 3. Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisiją sudaro ir jos nuostatus tvirtina Seimas Seimo statuto nustatyta tvarka. 4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisiją sudaro ir jos nuostatus tvirtina Vyriausybė. 5. Savivaldybės peticijų komisiją sudaro ir jos nuostatus tvirtina savivaldybės taryba. 6. Peticijų komisijos savo išvadas ir pasiūlymus pateikia raštu.“

13.6. *Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklėse (toliau vadinama – Taisyklės) (aktuali redakcija, galiojanti nuo 2015-09-01) nustatyta:*

13.6.1. *4 punktas* – „Taisyklėse vartojamos sąvokos: 4.1. **Asmens prašymo nagrinėjimas** – institucijos veikla, apimanti asmens prašymo priėmimą, įregistravimą, esmės nustatymą ir atsakymo asmeniui parengimą. 4.2. **Atsakymas** – atsižvelgiant į prašymo turinį, žodžiu ar raštu asmeniui teisės aktų nustatyta tvarka suteikiama administracinė paslauga, įteikiama prašomo administracinio akto kopija, nuorašas ar išrašas, išdėstoma institucijos nuomonė apie asmens kritiką, pasiūlymus ar pageidavimus“;

13.6.2. *49 punktas* – „Asmuo, nesutinkantis su institucijos atsakymu, arba tuo atveju, jeigu per nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą atsakymas asmeniui neišsiųstas, turi teisę paduoti skundą Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo trečiojo skirsnio „Administracinė procedūra“ nustatyta tvarka, Lietuvos Respublikos administracinių ginčų komisijų įstatymo nustatyta tvarka administracinių ginčų komisijai, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka administraciniam teismui. Dėl valstybės tarnautojų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje asmuo turi teisę pateikti skundą Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo nustatyta tvarka“;

13.6.3. *50 punktas* – „Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame, vadovaujantis Taisyklių 12, 38, 39–42 punktais, pranešime apie asmens prašymo nenagrinėjimo priežastis nurodoma tiksli atsakymo apskundimo tvarka ir institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimas (-ai) ir adresas (-ai), taip pat terminas (-ai), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

13.7. *Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-10-03 nutarimu Nr. 1057 patvirtintuose Vidaus vandenų uostų ir prieplaukų steigimo ir registravimo nuostatuose* reglamentuojama: „1. Lietuvos Respublikos vidaus vandenų uostų ir prieplaukų steigimo ir registravimo nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato reikalavimus vidaus vandenų uostams (toliau – uostai) ir vidaus vandenų prieplaukoms (toliau – prieplaukos), naudojamiems keleiviams įlaipinti ir išlaipinti, kroviniams pakrauti ir iškrauti, šių uostų ir prieplaukų steigimo ir registravimo, atsisakymo registruoti, įspėjimo apie galimą registracijos sustabdymą, registracijos galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo tvarką ir registravimą atliekančios institucijos teises. 2. Nuostatuose vartojamos sąvokos: **Akvatorija** – uosto ar prieplaukos vidaus vandenų plotas, kurio ribas ir plotą nustato: Lietuvos Respublikos Vyriausybė Susisiekimo ministerijos teikimu – valstybinių uostų ir prieplaukų, savivaldybių uostų ir prieplaukų, esančių Kuršių nerijos nacionalinio parko ribose; savivaldybės taryba – kitų savivaldybių uostų ir prieplaukų; steigėjas, suderinęs su savivaldybe, – privačių uostų ir prieplaukų. [...]. **Uosto ar prieplaukos valdytojas** – uosto ar prieplaukos savininkas (steigėjas) arba asmuo, kuris kitu teisėtu pagrindu valdo uostą ar prieplauką. [...]. 4. Už saugią uosto ar prieplaukos veiklą, saugią laivybą ir aplinkos apsaugą atsako uosto ar prieplaukos valdytojas. Jis privalo laiku ir savo lėšomis atlikti akvatorijos gilinimo, valymo darbus, remontuoti krantines ir kitus statinius. Uosto ar prieplaukos valdytojas numatomų statybos ar remonto darbų akvatorijoje ir krantinėse, taip pat navigacijos, hidrotechninių ar ryšio įrenginių

statybos ir remonto darbų projektus privalo raštu derinti su Lietuvos saugios laivybos administracija (toliau – Administracija). [...]. 10. Prieklaukoje turi būti: 10.1. įrengta stacionari ar plaukiojanti krantinė (debarkaderis), prie kurios gali saugiai stovėti vidaus vandens transporto priemonės ir kurioje galima pakrauti į vidaus vandens transporto priemones (iškrauti iš jų) krovinius, įlaipinti į jas (išlaipinti iš jų) keleivius; [...].“

13.8. *Aplinkos ministro 2001-06-14 įsakymu Nr. 317 patvirtintame STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“* (toliau vadinama – STR 2.03.01:2001) reglamentuojama: „1. Šis statybos techninis reglamentas (toliau – reglamentas) nustato reikalavimus rengiant naujai statomų statinių, nurodytų reglamento 1 priede, projektus. Rekonstruojant ar kapitališkai remontuojant šiuos statinius, reglamento nuostatos taikomos tik rekonstravimo ar kapitalinio remonto metu pertvarkomoms statinio dalims. Reglamento reikalavimai padeda užtikrinti Lietuvos Respublikos įstatymuose [17.1-3] ir kituose teisės aktuose [17.4] įtvirtintas garantijas žmonėms su negalia integruotis į visuomenę ir naudotis fizine aplinka. [...]. 19. Miestų, miestelių ir kaimų (toliau – miestai) teritorijos bei visi jų elementai turi būti suprojektuoti ir įrengti taip, kad nesukeltų kliūčių negalią turintiems žmonėms ir nebūtų kaip nors ribojamas jų laisvas gyvenimas, judėjimas ir veikla. [...]. 26. Miesto gatvės, tiltai, viadukai, sankryžos, automobilių stovėjimo aikštelės, perėjos, aikštės, takai ir kiti elementai turi būti suprojektuoti taip, kad jie nesudarytų kliūčių ŽN. Bendruosius transporto infrastruktūros objektų reikalavimus nustato techninis reglamentas. [...]. 31. Pėsčiųjų takai turi būti suprojektuoti taip, kad ŽN galėtų jais laisvai ir saugiai judėti. [...]. 33. Pėsčiųjų tako plotis turi būti ne mažesnis kaip 1 200 mm. Pėsčiųjų tako išilginis nuolydis turi būti ne didesnis kaip 1:20 (5%). Skersinis pėsčiųjų tako nuolydis turi būti ne didesnis kaip 1:30 (3,3%). 34. Pėsčiųjų takų, esančių pritaikytoje judėjimo trasoje, lygių skirtumai ir nelygumai neturi būti didesni kaip 20 mm. Dangų reikalavimai pateikti 133 p. Jei pėsčiųjų judėjimo trasoje tako nuolydis viršija 1:12 (5%) ar nelygumai yra didesni nei 20 mm, turi būti įrengti pandusai, kurių dydžiai nurodyti 116–119 p. [...]. 37. Šalia pėsčiųjų tako, ne rečiau kaip kas 150 m, turi būti įrengtos ŽN poilsio aikštelės su suoleliais. Šalia ilgo ištisinio pakilimo, artimo didžiausiam leistinam (33 p.), pėsčiųjų takų poilsio vietos turi būti įrengiamos ne rečiau kaip kas 60 m. Poilsio vietos turi būti ne mažesnio kaip 1 500 mm pločio ir 1 500 mm ilgio. [...]. STR 2.03.01:20011 priedas: [...]. 2. Negyvenamieji pastatai: viešbučių paskirties pastatai; administracinės paskirties pastatai; prekybos paskirties pastatai; paslaugų paskirties pastatai; maitinimo paskirties pastatai; transporto paskirties pastatai; [...].“

13.9. *Aplinkos ministro 2003-06-11 įsakymu Nr. 289 patvirtintame STR 1.01.09:2003 „Statinių klasifikavimas pagal jų naudojimo paskirtį“* (aktuali redakcija, toliau vadinama – STR 1.01.09:2003) reglamentuojama: „[...] 3. Reglamento reikalavimai yra privalomi visiems statybos dalyviams, viešojo administravimo subjektams, inžinerinių tinklų bei susisiekimo komunikacijų savininkams (ar naudotojams), taip pat kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims, kurių veiklos principus statybos srityje nustato Statybos įstatymas. [...]. 5. Reglamente vartojamos sąvokos atitinka jų apibrėžtis, pateiktas Statybos įstatyme ir kituose teisės aktuose. Žemiau pateikiamos tiesiogiai su šiuo Reglamentu susijusios sąvokos ir jų apibrėžtys: [...]. 5.20. **vidaus vandens uostas (prieklauka)** – vidaus vandens akvatorija ir kranto teritorija, kurių ribos nustatomos teisės aktu nustatyta tvarka; [...]. 8.6. **transporto paskirties pastatai** – skirti transporto reikmėms – susiję su transportavimu (oro uosto, jūros ir upių laivyno, geležinkelio ir autobusų stočių pastatai, judėjimo postų, dispečerinių, iešmų postai, uosto terminalai, signalų perdavimo, švyturių, muitinių pastatai ir kiti pastatai). [...]. 11.10. **laivininkystės statiniai** – vidaus vandens uostų statiniai, *prieplaukos*, kiti hidrotechnikos ir navigacijos statiniai bei jūrų uostų infrastruktūra, akvatorija, suprastruktūra; [...].“

14. Atsižvelgiant į pirmiau aprašytas aplinkybes, išskirtini šie Skunde keliami klausimai bei tyrimo dalys:

14.1. dėl galimai nepakankamo teisinio reglamentavimo, užtikrinančio saugų neįgaliųjų asmenų naudojimąsi vidaus vandens prieklaukomis;

14.2. dėl Savivaldybės pareigūnų veiksmų (neveikimo) sprendžiant Jurbarko mieste

esančių prielaukų pritaikymo judėjimo negalią turintiems asmenims klausimą;
14.3. dėl Pareiškėjo prašymų nagrinėjimo.

Tyrimo išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos Skundo dalies atskirai.

***Dėl galimai nepakankamo teisinio reglamentavimo,
užtikrinančio saugų neįgaliųjų asmenų naudojimąsi vidaus vandenų prielaukomis***

Išvados

15. 2010-05-27 Lietuvos Respublikos Seimas priėmė įstatymą Nr. XI-854 dėl Neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos Fakultatyvaus protokolo, kuriuo ratifikavo 2006-12-13 Niujorke priimtus Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją ir jos Fakultatyvų protokolą (toliau vadinama – Konvencija). Ratifikuotos Konvencijos tikslas – skatinti ir užtikrinti visų neįgaliųjų visapusišką ir lygiateisį naudojimąsi visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis, taip pat skatinti pagarbą šių asmenų prigimtiniam orumui. Konvencijoje įtvirtinti neįgaliųjų lygybės prieš įstatymą, laisvės bei saugumo, asmens neliečiamumo reikalavimai, laisvo judėjimo, pilietybės ir savarankiško gyvenimo teisės, teisė į sveikatą, darbą, užimtumą ir išsilavinimą, galimybė dalyvauti politiniame bei kultūriniame gyvenime. Ratifikavus Konvenciją ir siekiant tinkamai įgyvendinti Konvencijos nuostatas, kad neįgalieji jaustųsi pilnaverčiais ir lygiateisiais visuomenės nariais, buvo papildytas Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2010–2012 metų programos įgyvendinimo priemonių planas naujomis priemonėmis, kurias pasiūlė suinteresuotos institucijos kartu su nevyriausybinėmis organizacijomis pagal kompetenciją ir atitinkamus Konvencijos straipsnius. Šis dokumentas buvo patvirtintas socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu. Siekiant užtikrinti Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos programos tęstinumą, 2012-11-21 Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutarimu Nr. 1408 patvirtino Nacionalinę neįgaliųjų socialinės integracijos 2013–2019 metų programą (toliau – Programa), kuria siekiama sukurti darnią aplinką ir sąlygas veiksmingai plėtoti neįgaliųjų socialinės integracijos procesus Lietuvoje ir užtikrinti nacionalinių teisės aktų, nustatančių neįgaliųjų socialinę integraciją bei lygias galimybes, ir Neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatų įgyvendinimą. Strateginis Programos tikslas – sukurti palankią aplinką ir sąlygas oriam ir visaverčiam neįgaliųjų gyvenimui Lietuvoje, užtikrinti lygias galimybes ir neįgaliųjų gyvenimo kokybę. Siekiant išspręsti įvairias neįgaliųjų problemas nacionaliniu mastu, Programa rengta kartu su darbo grupe, sudaryta iš ministerijų, kitų valstybės institucijų ir nevyriausybinių organizacijų atstovų. Programai įgyvendinti rengiami 3 socialinės apsaugos ir darbo ministro tvirtinami priemonių planai (2013–2015 metų, 2016–2018 metų ir 2019 metų). 2013-02-05 Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu Nr. A1-43 patvirtintas Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2013–2019 metų programos įgyvendinimo 2013–2015 metais priemonių planas. Problemas siekiama spręsti įtraukiant visas suinteresuotas institucijas į Programos priemonių plano įgyvendinimą. Programos priemonės įgyvendinamos pasitelkiant neįgaliųjų socialinės integracijos srityje veikiančias organizacijas (asociacijas, labdaros fondus, religines bendruomenes, viešąsias įstaigas). Kasmet atsakingos institucijos pateikia (pateiks) Neįgaliųjų reikalų departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Programos priemonių įgyvendinimo praėjusių metų ataskaitas.

Siekiant tinkamai įgyvendinti Konvencijos nuostatas, 2010-12-08 Lietuvos Respublikos Vyriausybė priėmė nutarimą Nr. 1739 „Dėl Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos Fakultatyvaus protokolo įgyvendinimo“, kuriame numatytas Konvencijos įgyvendinimo institucinis mechanizmas, atsižvelgiant į Konvencijos 33 straipsnio nuostatas. Šiuo Vyriausybės nutarimu koordinuojančios institucijos funkcijos Lietuvoje priskirtos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai. Kitos valstybės institucijos (Švietimo ir mokslo ministerija, Susisiekimo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Aplinkos ministerija, Ūkio ministerija, Teisingumo ministerija,

Užsienio reikalų ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Kultūros ministerija, Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Statistikos departamentas, Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos, taip pat ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija) pagal kompetenciją paskirtos atsakingomis už nuostatų, susijusių su atitinkama veiklos sritimi, įgyvendinimą.

Atkreiptinas dėmesys, kad Neįgaliųjų reikalų tarybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pavesta vykdyti Konvencijos įgyvendinimo stebėseną ir teikti socialinės apsaugos ir darbo ministrui pasiūlymus dėl Konvencijos įgyvendinimo. Siekiant tinkamai įgyvendinti Konvencijos 33 straipsnio 3 punkto nuostatą, numatančią, kad pilietinė visuomenė, visų pirma neįgalieji ir jiems atstovaujanti organizacijos, visapusiškai įtraukiami ir dalyvauja kontrolės procese, Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2010-12-08 priėmė nutarimą Nr. 1740 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-12-23 nutarimo Nr. 1426 „Dėl Neįgaliųjų reikalų tarybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sudėties ir nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau vadinama – Tarybos nuostatai). ***Tarybos nuostatai papildyti punktu, numatančiu, kad Neįgaliųjų reikalų taryba teikia socialinės apsaugos ir darbo ministrui pasiūlymus ir rekomendacijas dėl Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos Fakultatyvaus protokolo įgyvendinimo.*** Įtvirtinta, kad Neįgaliųjų reikalų taryboje valstybės institucijoms atstovauja viceministrai bei kad Tarybos posėdžiuose stebėtojo teisėmis dalyvauja lygių galimybių kontrolierius arba jo įgaliotas asmuo. Tokiu būdu Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba ir Neįgaliųjų reikalų taryba gali dalintis informacija dėl Konvencijos nuostatų įgyvendinimo, įvardinti problemas ir siekti, kad kliūtys, trukdančios tinkamai įgyvendinti Konvenciją, būtų pašalintos.

16. Pažymėtina, kad Kodekso (šios pažymos 13.1 punktas) nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais. Kodeksas reguliuoja vidaus vandenų laivybos, uostų veiklos, keleivių, krovinių, bagažo, pašto vežimo, buksyravimo santykius, taip pat nustato atsakomybę už žalą, padarytą vidaus vandenų transporto, ir už kitus šio kodekso nuostatų pažeidimus. Kodeksu nustatyta, kad vidaus vandenų transporto valstybinį valdymą pagal savo kompetenciją Lietuvos Respublikoje vykdo Vyriausybė, Susisiekimo ministerija ir Lietuvos saugios laivybos administracija. Susisiekimo ministerija įgyvendina vidaus vandenų transporto politiką, pagal savo kompetenciją leidžia teisės aktus, reglamentuojančius vidaus vandenų transporto veiklą. Lietuvos saugios laivybos administracija nustato saugią laivybą reglamentuojančius techninius ir organizacinius reikalavimus, atlieka vidaus vandenų transporto veiklą reglamentuojančių teisės aktų vykdymo kontrolę ir vykdo kitas funkcijas.

Lietuvos saugios laivybos administracija atlieka laivybos vidaus vandenų uostuose ir prieplaukose valstybinę kontrolę.

17. Pagal Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymą (šios pažymos 13.2 punktas), už objektų pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams atsako savivaldybių institucijos, objektų savininkai ir naudotojai. Taigi, Savivaldybės, vykdydamos joms priskirtą funkciją (šios pažymos 13.3 punktas), privalo sudaryti sąlygas neįgaliųjų socialiniam integravimui į bendruomenę, t. y. kad statiniai (kaip jie apibrėžti STR), teritorijos būtų pritaikyti negalią turinčių asmenų poreikiams. Atkreiptinas dėmesys, kad Ministerija pagal kompetenciją negali teikti savivaldybėms privalomų nurodymų – sudaryti sąlygas negalią turintiems asmenims naudotis prieplaukomis.

18. Pažymėtina, kad prieplaukų pritaikymą neįgaliųjų poreikiams reglamentuoja ne teisės aktai, reglamentuojantys vidaus vandenų uostų (prieplaukų) steigimą, įrengimą, valdymą, bet teisės aktai, reglamentuojantys statinių projektavimą ir statybą.

Atkreiptinas dėmesys, kad Aplinkos ministerija pagal kompetenciją rengia aplinkos pritaikymo neįgaliųjų specialiesiems poreikiams statybos normatyvinius techninius dokumentus bei įgyvendina jų priežiūrą. ***STR 2.03.01:2001*** (šios pažymos 13.8 punktas) nustato reikalavimus rengiant naujai statomų statinių projektus rekonstruojant ar kapitališkai remontuojant šiuos

statinius, reglamento nuostatos taikomos tik rekonstravimo ar kapitalinio remonto metu pertvarkomoms statinio dalims. Reglamento reikalavimai užtikrina galiojančiuose teisės aktuose įtvirtintas garantijas žmonėms su negalia integruotis į visuomenę ir naudotis fizine aplinka. Reglamento I priede yra pateiktas asmenims su negalia svarbių statinių sąrašas, kuriame nurodyti ir **transporto paskirties statiniai**: susiję su transportavimu (oro uosto, jūros ir upių laivyno, geležinkelio ir autobusų stočių pastatai, judėjimo postų, dispečerinių, iešmų postai, uosto terminalai, signalų perdavimo, švyturių, muitinių pastatai ir kiti pastatai) (šios pažymos 13.9 punktas).

STR 1.01.09:2003 reikalavimai yra privalomi visiems statybos dalyviams, viešojo administravimo subjektams, inžinerinių tinklų bei susisiekimo komunikacijų savininkams (ar naudotojams), taip pat kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims, kurių veiklos principus statybos srityje nustato Statybos įstatymas (šios pažymos 13.9 punktas). Šiame reglamente pateikiamas statinių klasifikavimas pagal naudojimo paskirtį, statinių sąvokos (pvz.: **laivininkystės statiniai** – vidaus vandenų uostų statiniai, **prieplaukos**, kiti hidrotechnikos ir navigacijos statiniai bei jūrų uostų infrastruktūra, akvatorija).

Vadovaujantis Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 8 straipsnio nuostatomis, statybos valstybinę priežiūrą atlieka Inspekcija. Statybos valstybinė priežiūra apima:

prisijungimo sąlygų ir specialiųjų architektūros reikalavimų, specialiųjų paveldosaugos reikalavimų, specialiųjų saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimų išdavimo terminų laikymosi priežiūrą ir (ar) išduotų prisijungimo sąlygų ir (ar) specialiųjų reikalavimų teisėtumo tikrinimą; statybą leidžiančių dokumentų teisėtumo tikrinimą; statybos vykdymo teisėtumo tikrinimą; privalomųjų nurodymų pateikti reikalingą informaciją, dokumentus, pašalinti patikrinimų metu nustatytus teisės aktų pažeidimus teikimą; statybos užbaigimo procedūrų atlikimą ir kt. Taigi, kaip savininkai, statytojai laikosi statybos normatyvinių dokumentų, priežiūrą pagal kompetenciją atlieka Inspekcija.

19. Atkreiptinas dėmesys, kad Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Departamentas) yra įstaiga, kurios paskirtis – koordinuoti ir įgyvendinti neįgaliųjų socialinės integracijos politikos priemones. Vadovaudamasis Departamento nuostatais, Departamentas koordinuoja ir įgyvendina Nacionalinę neįgaliųjų socialinės integracijos programą bei šios programos įgyvendinimo priemones; teisės aktų nustatyta tvarka koordinuoja ir įgyvendina priemones, programas ir projektus, skirtus neįgaliųjų socialinės integracijos problemoms spręsti; teisės aktų nustatyta tvarka stebi ir kontroliuoja, kaip įgyvendinamos neįgaliųjų socialinės integracijos priemonės, programos ir projektai, bei teikia pasiūlymus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai ir vykdytojams dėl jų įgyvendinimo ir kt.

Pažymėtina, kad, Savivaldybei Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka parengus prieplaukos (-ų) rekonstrukcijos projektą, Departamentas pagal kompetenciją įvertintų projekto sprendinių atitiktį teisės aktų nustatytiems reikalavimams.

20. Apibendrinus tai, kas pirmiau išdėstyta, konstatuotina, jog teisinis reglamentavimas yra pakankamas, kad negalią turintys asmenys galėtų saugiai ir tinkamai naudotis vidaus vandenų prieplaukomis, jų statiniais.

21. Skunde, be kita ko, Pareiškėjas reiškia pastabas dėl galimai netinkamų šiuo metu galiojančių teisės aktų, nustatančių vidaus vandenų prieplaukų pritaikymą neįgaliųjų poreikiams pagal Europos Sąjungos rekomendacijas, ir poreikio juos keisti.

Pakartotinai atkreipiame Pareiškėjo dėmesį, jog, pagal Peticijų įstatymo nuostatas, prašymą, kuris aktualus ir svarbus ne tik vienam asmeniui, bet ir visai visuomenei, kai reikia pakeisti, papildyti ar pripažinti netekusiu galios galiojantį arba priimti naują teisės aktą, įgaliotos spręsti peticijų komisijos. Informuojame, kad, turint pagrįsto pagrindo manyti, jog šiuo metu teisinis reglamentavimas turi trūkumų, yra netinkamas arba neišsamus, prašymu inicijuoti teisės aktų pakeitimus Pareiškėjas turi teisę kreiptis į Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisiją (Gedimino

pr. 53, Vilnius, telefonas pasiteirauti (8 5) 239 6060, el. paštas prim@lrs.lt.) ir (arba) į Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisiją (Gedimino pr. 30, Vilnius, telefonas pasiteirauti (8 5) 266 29 81, el. paštas rastine@tm.lt). Akcentuojame, jog kreipimasis į peticijų komisiją turi atitikti Lietuvos Respublikos peticijų įstatymo 4 straipsnyje nustatytą kreipimosi formą bei turinį.

***Dėl Savivaldybės pareigūnų veiksmų (neveikimo)
sprendžiant Jurbarko mieste esančių prielaukų pritaikymo
judėjimo negalią turintiems asmenims klausimą***

22. Atsižvelgus į aplinkybes, nustatytas Skundo tyrimo metu (pažymos 1–12 punktai), ir išanalizavus teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 13 punkte, konstatuotina:

22.1. Vietos savivaldos įstatymu (šios pažymos 13.3 punktas) nustatyta, kad viena iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų yra sąlygų savivaldybės teritorijoje gyvenančių neįgaliųjų socialiniam integravimui į bendruomenę sudarymas.

Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymu (šios pažymos 13.2 punktas) nustatyta, kad už objektų pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams atsako savivaldybių institucijos, objektų savininkai ir naudotojai.

Nemuno ir Mityvos prielaukos yra Savivaldybės nuosavybė (šios pažymos 8.2, 10.5, 12.4, 12.5 punktai), taigi, rūpintis šių objektų pritaikymu neįgaliųjų specialiesiems poreikiams Savivaldybę įpareigoja pirmiau nurodytos įstatymų nuostatos. Tyrimo metu nustatyta, kad Savivaldybė *galimai ėmėsi nepakankamų priemonių vykdyti jai priskirtą funkciją*:

1) Nemuno prielauka nėra pritaikyta mažiesiems laivams (šios pažymos 10.4 punktas) ir ja galima naudotis tik navigacijos sezono metu, galimai (pagal pateiktą informaciją) mažai eksploatuojama, ne sezono metu prielaukoje būti nesaugu (šios pažymos 10.4 punktas). Ji buvo projektuota 2003 metais; priešasčių, dėl kurių krantinė tuo metu nebuvo pritaikyta neįgaliųjų poreikiams, nustatyti nėra galimybės.

Patekti į prielauką neįgalieji turi galimybę (tokią nuomonę pateikė ir Inspekcija; šios pažymos 10.7 punktas), pėsčiųjų tako plotis (tarp akmenų) – 1,30 m, transporto stovėjimo aikštelėje šiuo metu jau pažymėtos vietos, skirtos neįgaliųjų transportui. Savivaldybės Eismo saugumo komisija nusprendė įrengti kelio ženklą Nr. 846 „Neįgalieji“ (šios pažymos 12.8 punktas). Pažymėtina, kad tiek Savivaldybė, tiek Inspekcija, informuodamos, jog pėsčiųjų takas yra pakankamo pločio ir juo neįgalieji gali patekti į prielauką, nenurodo, ar juo saugiai gali judėti būtent judėjimo negalią turintys asmenys, ar yra įrengtos vietos pailsėti ir kt., kaip tai numatyta *STR 2.03.01:2001* (šios pažymos 13.8 punktas);

2) Mityvos stacionari prielauka neeksploatuojama, ji nepritaikyta neįgaliųjų reikmėms. Šiuo metu, kaip informavo Savivaldybė, su Vandens kelių direkcija derinamos sąlygos dėl prielaukos ir ekvatorijos pertvarkymo, siekiant objektus pritaikyti neįgaliųjų reikmėms. Inspekcijos nuomone, neįgaliųjų reikmėms pritaikyti galima būtų tik šią prielauką (šios pažymos 10.7 punktas).

22.2. Neįgaliųjų integracijos įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad reikalavimai dėl neįgaliesiems fiziškai tinkamos aplinkos visose gyvenimo srityse įgyvendinami atliekant teritorijų planavimą ir statinių projektavimą bei viešosios paskirties pastatų, būsto ir jo aplinkos, viešojo transporto objektų, skirtų keleiviams aptarnauti, ir jų infrastruktūros, informacinės aplinkos pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams.

Žmonėms su negalia visose gyvenimo srityse sukurti fiziškai tinkamą aplinką yra ilgalaikis ir daug lėšų reikalaujantis procesas.

Pažymėtina, kad 2016–2026 metų Jurbarko rajono savivaldybės plėtros plane yra numatyta priemonė „Plėtoti ir atnaujinti sportinio, pramogų, vandens ir kitų rūšių turizmo objektus“. Savivaldybės teigimu, įgyvendinant šią priemonę, bus atsižvelgta į teisės aktus bei Pareiškėjo prašymą pritaikyti skunduose nurodytas prielaukas žmonėms su judėjimo negalia. Pažymėtina, kad

Savivaldybės Taryba yra patvirtinusi 2014–2016 metų neįgaliųjų socialinės integracijos programą (šios pažymos 12.10 punktas).

22.3. Kadangi (pagal Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnį) savivaldybės biudžeto tvirtinimas yra savivaldybės tarybos išimtinė kompetencija, Seimo kontrolieriai, vadovaudamiesi Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio 2 dalimi, netiria savivaldybių tarybų (kaip kolegialių institucijų) veiklos, todėl Savivaldybės pareigūnų veiksmai (neveikimas) Pareiškėjo Skunde nurodytais klausimais, priklausantys nuo Savivaldybės finansavimo galimybių ir Savivaldybės tarybos sprendimų, **šio tyrimo metu nevertintini**.

Taigi, vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 4 dalimi, skundo tyrimo metu paaiškėjus šio straipsnio 1 dalyje („skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolierių kompetencijai“) **nurodytoms aplinkybėms, skundų tyrimas nutraukiamas**.

22.4. Atkreiptinas Pareiškėjo dėmesys, jog išvardintų darbų (Nemuno ir Mituvos prielaukų pritaikymo neįgaliųjų poreikiams) klausimas tiesiogiai sietinas su Savivaldybės biudžeto lėšų, skirtų Savivaldybės teritorijos infrastruktūros gerinimui, aplinkos pritaikymui neįgaliųjų specialiesiems poreikiams, dydžiu. Kaip nustatyta Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 15 punkte, savivaldybės biudžeto ir savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio tvirtinimas yra išimtinė **Savivaldybės tarybos** kompetencija.

Vietos savivaldos įstatymo 30 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad **savivaldybės administracija rengia savivaldybės institucijų sprendimų ir potvarkių projektus**. Atsižvelgiant į tai bei remiantis Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 11 punkte įtvirtintu viešumo ir *reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę principu*, Seimo kontrolierių nuomone, Savivaldybės administracijai būtų tikslinga ieškoti Nemuno ir Mituvos prielaukų rekonstravimui, aplinkos pritaikymui neįgaliųjų poreikiams galimų finansavimo būdų ir siūlyti Savivaldybės tarybai spręsti lėšų, reikalingų bent minimaliems darbams atlikti, skyrimo klausimus.

Dėl Pareiškėjo prašymų nagrinėjimo

23. Atsižvelgus į aplinkybes, nustatytas Skundo tyrimo metu (pažymos 1–12 punktai), ir išanalizavus teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 13 punkte, konstatuotina:

23.1. Vadovaujantis Taisyklių 50 punktu, atsakyme, kuriame nurodomos „atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame, vadovaujantis Taisyklių 12, 38, 39–42 punktais, pranešime apie asmens prašymo nenagrinėjimo priežastis **nurodoma tiksliai atsakymo apskundimo tvarka** ir institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimas (-ai) ir adresas (-ai), taip pat terminas (-ai), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

Pažymėtina, kad nei Savivaldybė, nei Ministerija, išnagrinėjusios Pareiškėjo prašymus dėl prielaukų Jurbarko mieste nepritaikymo neįgaliųjų poreikiams, savo atsakymuose nenurodė apskundimo tvarkos.

23.2. Vadovaujantis Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 6 straipsniu, visos valstybės bei savivaldybių institucijos ir įstaigos teikia neįgaliesiems informaciją apie įgyvendinamas ir numatomas įgyvendinti neįgaliųjų socialinės integracijos programas, teikiamas paslaugas ir materialinę paramą.

Viešojo administravimo subjektai savo veikloje turi vadovautis įstatymo viršenybės, objektyvumo, nepiktinaudžiavimo valdžia principais (šios pažymos 13.4.1 papunktis).

Teikdamos informaciją, savivaldybių bei valstybės institucijos privalo vadovautis informacijos **išsamumo**, reiškiančio, kad pareiškėjui turi būti pateikta visa pagal teisės aktus teiktina jo prašymo turinį atitinkanti informacija; **tikslumo**, reiškiančio, kad pareiškėjui teikiama informacija turi atitikti įstaigos disponuojamą informaciją; **pagalbos**, reiškiančios, kad visuomenei teikiama pagalba pasinaudoti galimybe gauti informaciją principais, nustatytais *Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme*.

Savivaldybė, Ministerija teikė Pareiškėjui informaciją dėl dabartinės prielaukų būklės, dėl

galimybės jas pritaikyti neįgaliųjų reikmėms, tačiau ji galimai ne visada būdavo išsami, galbūt ne visais atvejais Pareiškėjui suprantama.

24. Vadovaujantis Seimo kontrolierių veiklos nešališkumo, teisingumo bei proporcingumo principais, svarbu tai, kad Pareiškėjas Lietuvos Respublikos Seimui, Savivaldybei, Ministerijai bei kitoms valstybės institucijoms, taip pat ir Seimo kontrolierių įstaigai labai dažnai teikia to paties turinio pareiškimus dėl Savivaldybės ir kitų valstybės institucijų galimai nevykdomos funkcijos sudaryti sąlygas neįgaliųjų socialiniam integravimui (prieplaukų pritaikymo neįgaliųjų reikmėms, šaligatvių, automobilių stovėjimo aikštelių įrengimo ir t. t.), dažnai tikslina savo skundus ir prašymus (teikia pastabas), nesulaukęs atsakymo vėl siunčia to paties turinio skundus. Pareiškėjo keliami klausimai, nurodomos problemos ne visada gali būti išsprendžiamos nedelsiant (tai priklauso nuo Savivaldybės patvirtinto (turimo) biudžeto, reikiamų dokumentų parengimo ir suderinimo), taigi, manytina, Savivaldybės (taip pat ir kitų valstybės institucijų) pareigūnams būna sudėtinga pateikti labai konkrečius atsakymus, o Pareiškėjui susidaro įspūdis, kad į klausimus neatsakoma, jo lūkesčiai netenkinami, nesiimama jokių veiksmų.

Viešojo administravimo įstatyme nustatyta, kad asmuo privalo sąžiningai naudotis jam suteiktomis teisėmis ir jomis nepiktnaudžiauti, kitu atveju administracinė procedūra gali būti nutraukta.

25. Apibendrinus pateiktas išvadas, konstatuotina, kad Pareiškėjo Skundo dalis (dėl išvadų, pateiktų 23 punkte) pripažintina pagrįsta.

III. SEIMO KONTROLIERIŲ SPRENDIMAI

26. Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Seimo kontrolieriai nusprendžia X Skundo dalį dėl galimai nepakankamo teisinio reglamentavimo, užtikrinančio saugų neįgaliųjų asmenų naudojimąsi vidaus vandens prieplaukomis, atmesti.

27. Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies punktu, Seimo kontrolieriai nusprendžia X Skundo dalies dėl Savivaldybės pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant Jurbarko mieste esančių prieplaukų pritaikymo judėjimo negalią turintiems asmenims klausimą, tyrimą nutraukti.

28. Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies punktu, Seimo kontrolieriai nusprendžia X Skundo dalį dėl Savivaldybės ir Ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant jo prašymus, pripažinti pagrįsta.

IV. SEIMO KONTROLIERIŲ REKOMENDACIJOS

29. Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 17 punktais, Seimo kontrolieriai rekomenduoja:

29.1. **Susisiekimo ministrui** užtikrinti, kad asmenų prašymai būtų nagrinėjami vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo, Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo bei Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių nuostatomis, sprendimai būtų pagrįsti faktinėmis aplinkybėmis ir priimti vadovaujantis teisės aktų nuostatomis;

29.2. **Jurbarko rajono savivaldybės administracijos direktoriui:**

29.2.1. rengiant ir vykdant Mituvos prieplaukos ir jos akvatorijos pertvarkymo projektą,

vadovautis galiojančių teisės aktų reikalavimais, t. y. užtikrinti objektų pritaikymą neįgaliųjų asmenų, ypač – turinčiųjų judėjimo negalią – poreikiams;

29.2.2. spręsti klausimą dėl Nemuno prieplaukos pritaikymo (taip pat ir lėšų skyrimo) negalią turinčių asmenų poreikiams: jų saugaus patekimo į prieplauką bei naudojimosi ja klausimus;

29.2.3. užtikrinti, kad asmenų prašymai būtų nagrinėjami vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo, Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo bei Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių nuostatomis, sprendimai būtų pagrįsti faktinėmis aplinkybėmis ir priimti vadovaujantis teisės aktų nuostatomis.

Prašytume apie rekomendacijų vykdymą Seimo kontrolierius informuoti iki 2016 m. birželio 30 dienos.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas

Seimo kontrolierius

Raimondas Šukys